

§ 170, stk. 2, gælder for læger og advokater. Begge lovforslag var begrundet i konkrete retssager om vidnepligt for journalister ved elektroniske medier.

Der blev foretaget 1. behandling af begge lovforslag i Folketinget den 27. januar 1987 (se Folketings-tidende 1986/87 (1. samling), forhandlingerne sp. 6111-6124). Justitsministeren gav udtryk for, at der burde ske en ligestilling mellem den trykte presse og andre medier, men fandt, at en lovgivning burde afvente afslutningen af Medieansvarsudvalgets arbejde under hensyn til den sammenhæng, der er med pres-selovens særlige ansvarssystem. En isoleret ændring af retsplejelovens § 172 som foreslået ville således gøre det muligt for en person, der udtaler sig i en lokal-radio, at fremkomme med stærkt injurierende ud-talelser om andre private, uden at det vil være muligt at gøre nogen ansvarlig for udtalelserne. Bl.a. ordfø-deren for forslagsstillerne til Det Radikale Venstres lov-forslag gjorde heroverfor gældende, at det for så vidt kunne være rimeligt at afvente Medieansvarsudval-gets betænkning, såfremt man også kunne få anklage-myndigheden til at være tilbageholdende.

På baggrund af drøftelserne i Folketinget og Me-dieansvarsudvalgets arbejde udsendte Justitsministe-riet herefter den 14. april 1987 en cirkulæreskrivelse til politiet og anklagemyndigheden om journalister m.v. ved de elektroniske medier. Justitsministeriet anmodede heri politiet og anklagemyndigheden om indtil videre kun at anvende retsplejelovens vidne-regler over for journalister m.v. ved radio og fjernsyn til at få oplyst, hvem der er kilde til oplysninger, der viderebringes i radio og fjernsyn, i det omfang regler-ne kunne have været anvendt over for journalister m.v. ved trykte periodiske skrifter.

Folketingets Retsudvalg afgav herefter i maj 1987 følgende næsten enslydende beretninger over de to lovforslag:

»Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle mø-der og har herunder stillet spørgsmål til justitsmini-steren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har noteret sig, at justitsministeren den 14. april 1987 til politiet og anklagemyndigheden har udsendt et cirkulære, der indtil videre sidestiller jour-nalister ved de elektroniske medier med journalister ved periodiske skrifter.

På denne baggrund finder udvalget ikke, at der er noget umiddelbart behov for at vedtage lovgivning om dette spørgsmål. På den anden side finder udval-get, at spørgsmålet om journalisters vidnepligt for så vidt angår ligestillingen mellem journalister i hense-ende til retsplejelovens § 172 nu er afklaret. Justitsmi-nisteren bør derfor snarest i folketingsåret 1987-88 fremsætte forslag herom. I denne forbindelse ønsker udvalget at bemærke, at medieansvarsudvalgets ar-

bejde bør afsluttes snarest, således at udvalgets for-slag kan komme til drøftelse samtidig med oven-nævnte ændringer i retsplejelovens § 172.«

Det foreliggende lovforslag bygger på Mediean-svarsudvalgets lovudkast. Hvor der i det følgende er henvist til udvalgets lovudkast, sigtes der til lovudka-stet i betænkning nr. 1205/1990 side 27-41. De væ-sentligste bestemmelser i udvalgets lovudkast omta-les nedenfor under pkt. 4, 5 og 6, idet der samtidig redegøres for Justitsministeriets stilling til udvalgets flertals- og mindretalsudtalelser.

3. Gældende ret på det medieansvarsretlige område

3.1. Massemediernes strafferetlige ansvarssystem

Dansk rets almindelige regler om strafansvar fin-des i straffeloven. Efter straffeloven kan en person alene straffes, hvis den pågældende har handlet for-sættligt. Uagtsomhed straffes kun, når der er særlig hjemmel hertil. Overtrædelse af særlovgivningen (al-le andre love end straffeloven) er derimod normalt strafbart, hvad enten en handling er begået forsættligt eller uagtsomt, ligesom der jævnlige er knyttet et objektivt bødeansvar for en kollektiv enhed som så-dan til overtrædelser, der begås inden for virksomhe-den.

Straffelovens § 23 foreskriver, at enhver, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til en straf-bar handling, kan straffes.

De almindelige regler i straffeloven er delvis sat ud af kraft som følge af presseloven, der giver særlige regler for ansvaret vedrørende indholdet af periodi-ske skrifter, som trykkes her i landet.

3.1.1. Trykte periodiske skrifter

Danmark fik sin første presselov i 1851. Loven, der blev til på baggrund af grundloven af 5. juni 1849, hvori trykkefriheden blev grundlovsfæstet, blev sene-re afløst af lov nr. 147 af 13. april 1938 om pressens brug.

Presselovens særlige ansvarssystem vedrører an-svarsplaceringen. Derudover begrænses anvendelsen af de almindelige regler om tilregnelser ved det objek-tive individualansvar for redaktøren for unavngivne artikler m.v. Presseloven indeholder således regler, som indebærer, at straffelovens almindelige regler om medvirkenansvar og krav vedrørende tilregnelser delvis suspenderes, når de ansvarlige for indholdet af en retsstridig artikel skal findes.

Ifølge lovens § 6, stk. 2, kan strafansvar i alminde-lighed kun pålægges redaktøren og forfatteren. Det normale er, at kun den ene, d.v.s. enten redaktøren eller den navngivne forfatter, bliver ansvarlig. Andre, der har medvirket ved skriftets fremstilling eller dis-